

Nr 109.

Av herr Hage m. fl., om upphävande av det s. k. utskyldsstrecket vid val till vissa kommunala förtroendeuppdrag.

Åren 1935—1936 genomfördes skärpta valbarhets- och behörighetsvillkor för vissa kommunala förtroendeuppdrag, vilket skedde under motstånd från socialdemokratiskt håll. År 1941 beslöt emellertid riksdagen på grund av socialdemokratiska motioner — i vilka påyrkades ett upphävande av de fattade besluten — att avlåta en riksdagsskrivelse till Kungl. Maj:t, vari anhölls om en skyndsam utredning av frågan om sådan mildring av de skärpta valbarhets- och behörighetsvillkoren, att den som oförvållat i följd av arbetslöshet eller sjukdom eller annan jämförlig orsak kommit att häfta för kommunalutskylder för något av de senaste tre åren, icke därigenom skulle diskvalificeras för sådana uppdrag.

Något förslag har emellertid hittills icke framlagts till riksdagen i denna fråga. Huruvida så kommer att ske eller icke är icke bekant. Men oavsett vad som är regeringens avsikt i denna fråga, må det likväl tillåtas, att här framföres den ståndpunkten, att den uppfattningen är ur demokratisk utgångspunkt den mest acceptabla, vilken vid frågans behandling år 1941 framfördes av konstitutionsutskottets minoritet, nämligen att de skärpta valbarhets- och behörighetsvillkoren helst borde alldeles borttagas ur resp. kommunallagar.

Ty huru man än, vid ett frångående från den ståndpunkten, utformar bestämmelserna — exempelvis genom att fastställa vissa föreskrifter om en undersökning av de resp. fallen för att konstatera huruvida det föreligger oförmåga eller slarv och ovilja att betala skatt — alltid kommer det obehag och det rotande i den enskilde medborgarens förhållanden, som detta skulle leda till, att i övervägande grad träffa de mindre väl situerade medborgarne i samhället och icke minst arbetare, vilka kanske jämte en genomliden eller allttjämt bestående arbetslöshet även kunna komma att bli underkastade det obehag, som måste ligga i en så närgående granskning som det här kan bli fråga om.

Här bör också kunna tilläggas, att det är mycket antagligt, att vid en undersökning av sådana personer, som det här är fråga om — vilka framförts till diverse förtroendeposter — man endast i rena undantagsfall skulle kunna träffa på någon, som kunde betecknas som skatte-skolkare av den typ, som man säger sig vilja komma åt med den skärpta lagstiftningen. Man skulle alltså antagligen på en sådan under-

sökning kunna tillämpa det gamla ordspråket "Mycket skrik men litet ull".

Det spörsmål, som det här är fråga om, har så många gånger "stötts och blötts" i den offentliga debatten, att det icke tjänar någonting till att ytterligare framföra nya synpunkter i frågan. Möjligen kan dock det framföras, att det icke är uteslutet, att den arbetslöshet och kris, som nu hotar vårt land, kan göra det ännu mera motiverat att en återgång sker till de mera förnuftiga och demokratiska bestämmelser, som på denna punkt funnos före den sista lagändringen.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställes alltså,

att riksdagen måtte besluta, att de vid 1935—1936 års riksdagar införda bestämmelserna i lagarna om kommunalstyrelse på landet och i stad (inklusive i Stockholm), lagarna om församlingsstyrelse (inklusive i Stockholm), lagen om skolstyrelse i vissa kommuner och lagen om landsting att valbarhet och behörighet till vissa kommunala förtroendeuppdrag ej tillkommer den, som häftar för honom påförda utskylder till kommunen (landstinget), vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren, måtte utgå.

Stockholm den 23 januari 1945.

Ernst Hage.

J. F. Grym.

Karl Aug. Johanson.

Gottfrid Karlsson.
